

بررسی مقایسه‌ای کاربرد حروف اضافه
در کودکان کم‌شنوا و شوا

تألیف

اعظم علیحسانی

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

- سرشناسه
عنوان و پدیدآور
مشخصات نشر
مشخصات ظاهری
شابک
وضعیت فهرست نویسی
یادداشت
موضوع
موضوع
موضوع
موضوع
موضوع
رده بندی کنگره
رده بندی دیویی
شماره کتابشناسی ملی
- علیچانی، اعظم، ۱۳۵۱ -
بررسی مقایسه‌ای کاربرد حروف اضافه (در کودکان کم‌شنوا و شنوا)/تالیف اعظم علیچانی.
قزوین: انتشارات مینودار، ۱۳۹۶.
۴۱۰ ص: مصور، جدول، نمودار.
8: 978-600-8595-
یا
نما:
-- زبان -- نمونه پژوهی
Hearing impaired children -- Iran -- Language -- Case studies:
کودکان کم‌شنوا -- آموزش و پرورش -- نمونه پژوهی
Hearing impaired children -- Iran -- Education -- Case studies:
کودکان ناشنوا -- توانبخشی
Deaf children -- Rehabilitation:
۱۳۹۶ ب ۴۸ع/۲۸۵۵/۲ HV
۳۷۱/۹۱۲۰۹۵۵:
۴۶۸۲۶۸۴:

انتشارات مینودار

- نام کتاب:
تالیف:
ناشر:
تایپ و صفحه‌آرایی و طراحی جلد:
طراح جلد:
چاپ اول:
شمارگان:
لیتوگرافی و چاپ:
قیمت:
شابک:
آدرس:
تلفن و ایمیل:
- بررسی مقایسه‌ای کاربرد حروف اضافه در کودکان کم‌شنوا و شنوا
اعظم علیچانی
انتشارات مینودار
محسن ساکنی ۰۹۱۲۱۸۲۷۵۲۵
مهناز گروه‌ای
۱۳۹۶
۱۰۰۰ نسخه
انتشارات مینودار
۲۵۰۰۰ تومان
۹۷۸-۶۰۰-۸۵۹۵-۱۶-۸
قزوین - میدان عارف - غرفه های پارک ملت
en.minoodar@gmail.com - ۰۹۱۹۶۵۹۸۷۲۵

بر چنان که از زمان ارسطو گفته‌اند، حیوانی مدنی بالطبع است. یعنی حیوانی است که با شکل اجتماعی زندگی می‌کند. پس به آسانی می‌توان دریافت که از زمان تشکیل جامعه، ایجاد رابطه با هموعان در زندگی اجتماعی نقش بسزایی داشته است. صاحب‌نظران ارتباط به حرکت خطی از منبع به گیرنده تأکید کرده‌اند. در حالی که مفهوم‌سازی‌های جدید از ارتباط به دوسویگی و اشتراک ادراک، تکیه می‌کنند و آن را فراگردی دوسویه می‌دانند که در آن مبادله و اشتراک اطلاعات، گفتار، افکار و یا عواطف رخ می‌دهد. ۷۵ درصد از اوقات زندگی ما صرف ارتباط می‌شود و در عصر ارتباطات برنده کسی است که با دیگران به خوبی رابطه برقرار می‌کند. مهارت برقراری ارتباط یکی از پیش‌بینی‌کننده‌های سلامت است به طوری که به ما کمک می‌کند تا روابط سالم و رضایت بخشی با دیگران داشته باشیم. از طرف دیگر پیامدهای فقدان مهارت‌های ارتباطی عبارتند از: ایجاد سوء تفاهم، ناراضی‌ی از روابط با دیگران، احساس تنهایی، کاهش اعتماد به نفس و احساس درماندگی، آسیب‌پذیری و کاهش توانایی در مقابله با مشکلات، انزوا و طرد، استرس و فشار روانی، احساس خشم و تعارض، ناکامی در ارضای نیازها، نیاز به برقراری ارتباط خود ناشی از نیازهای مادی، نیاز به امنیت، تعلق و احترام، صمیمیت، حمایت و تأیید است.

از آنجایی که ارتباط مستقیم، یعنی ارتباط بی واسطه ذهن‌ها با یکدیگر میسر نیست ناچار برای این منظور باید وسیله‌ای به کار برد. مهم‌ترین وسیله ارتباط افراد بشر همیشه زبان بوده است. زبان، بیان روابط اجزای جمله در محدوده امکانات یک بعدی در حقیقت همان علم نحو یا بطور کلی دستور زبان است. زبان بی‌شور در جهان وجود ندارد و باعث ارتباط نمی‌شود.

تکلم آفرینند نماینده‌ی زندگی اجتماعی انسان‌هاست. زبان بخش معین و اساسی تکلم انسان و مهم‌ترین زمینه یادگیری و آموزش کودکان خردسال است و شامل چهار مهارت: شنیدن، صحبت کردن، خواندن و نوشتن می‌باشد. تولید شفاهی کلمات در یک زبان معین و تنها زمانی که اصوات بتوانند کلمات معنی‌داری را تولید کنند به گفتار تبدیل می‌شوند. در واقع وقتی که زبان برای برقراری ارتباط از طریق آواهای کلامی استفاده قرار می‌گیرد گفتار شکل می‌گیرد. گفتار یک سیستم ارتباطی و قراردادی است که از طریق سمبل‌های کلامی و آوایی پذیرفته شده در اجتماع بین کودکان محیط پیرامونش ارتباط برقرار می‌کند. به طور خلاصه می‌توان اظهار داشت که سه اصل‌ترین، رساترین و راحت‌ترین شکل برقراری ارتباط بین انسان‌ها گفتار است و این ارتباط جنبه‌های مختلف اطلاعاتی، عاطفی و روانی را شامل می‌شود. برای آمادگی گفتار سیستم اعصاب مرکزی می‌بایست به کارایی و کفایت لازم رسیده باشد تا فرد بتواند از طریق بکارگیری دریافت‌ها و اندام‌های گویایی خود، گفتار را آغاز کند.

شنیدن لازمه رشد گفتار و زبان و سپس توانایی خواندن و نوشتن است. این مهارت‌های چهارگانه برای برقراری ارتباط و رشد شناختی، اجتماعی و عاطفی بهنجار، حلقه‌هایی به هم پیوسته را تشکیل می‌دهند. آسیب شنوایی، اولین حلقه این زنجیره را می‌گسلد و رشد طبیعی کودک را مختل می‌کند. رابطه پیامدهای

مخرب آسیب شنوایی با زمان شروع و میزان آن کاملاً شناخته شده است. به گونه‌ای که هرچه میزان آسیب بیشتر و زمان آغاز آن در سنین پایین‌تری باشد، پیامدهای سوء زبانی، ارتباطی، تحصیلی و اجتماعی آن بیشتر و عمیق‌تر خواهد بود. پیشگیری، درمان پزشکی، توانبخشی و به کارگیری ترفندهای آموزشی، راه‌های اصلی مقابله با این آسیب حس‌اند، این راه‌ها اکنون رشد و تکامل چندگیری یافته‌اند. علت‌های گوناگون می‌توانند به سیستم شنوایی آسیب رسانند و منجر به کم‌شنوایی، سخت‌شنوایی یا ناشنوایی گردند. اما باید به این نکته نیز اشاره کرد که این معضل ایجاد شده فقط به آسیب شنوایی خاتمه نمی‌یابد. مسأله سده به سیستم شنوایی امر بسیار پیچیده‌ای است. در طی تحقیقات به عمل آمده معلوم شده که حس بینایی ۸۰ درصد و حس شنوایی فقط در حدود ۲۰ درصد از حواس ویژه ما را به خود اختصاص می‌دهند. در حالی که جالب است این نکر را نیز بدانیم که اگر حس بینایی از بین برود فقط ۳۰ درصد از درک کلی ما باقی می‌ماند. در حالی که اگر حس شنوایی آسیب ببیند و یا به طور کل از بین برود، می‌تواند تا ۷۰ درصد از درک کلی ما را نسبت به محیط کاهش دهد.

با این توضیح به اهمیت حس شنوایی و نیز آسیب‌ها و ضرر آسیب شنوایی تا حدودی پی می‌بریم. مسلماً آسیب شنوایی فقط به ایجاد مشکل در ناحیه سیستم شنوایی محدود نخواهد شد بلکه هر آن چه که با این سیستم در ارتباط باشد را درگیر مشکلات بسیاری خواهد کرد که در زیر برخی از این مسائل بررسی می‌شود:

- ۱- کم‌شنوایی بین سنین ۶ ماه تا ۶ سال باعث تأخیر در رشد گفتار و زبان می‌شود
- ۲- ایجاد مشکل در خواندن و نوشتن
- ۳- مشکل در خزانه واژگان
- ۴- مشکل در مهارت تولید
- ۵- مشکل در مهارت حافظه شنیداری
- ۶- مشکل در استفاده از گرامر و نحو مانند استفاده از حروف اضافه و ربط
- ۷- اختلالات

صرفی (به کارگیری زمان صحیح افعال، الگوهای ضمائر شخصی، واحدهای زبررنجیری گفتار) ۸- اختلالات معنایی ۹- اختلال در کاربرد عملی زبان.

این کودکان مشکل ویژه‌ای در مورد واژک‌های غیرتأکیدی و کوچک مانند حروف اضافه، حروف ربط و شناسه‌ها دارند. مشکلات مربوط به تکواژهای دستوری کوچک به محدودیت این کودکان در دریافت و پردازش «مواد کم‌آوای زبان» مرتبط است. مواد کم‌آوا، کلمات بدون تکیه و دارای هجاهای کم دیرش هستند. این عناصر دارای دیرش کمتر و فشار تکیه محدودتر نسبت به سایر عناصر زبانی هستند. این محدودیت پردازش به نوبه خود، منجر به نوعی حذف یا اختلال عمده در درک زبانی می‌شود.

پژوهش‌های زیادی نشان داده‌اند که کودکان دارای اختلال زبانی ویژه (SII) مانند اتیسم، نارساخوان، آسیب شنیداری نسبت به کودکان همتای زبانی خود، در یادگیری ساختارهای زبانی ویژه مانند حروف اضافه دارای تأخیر زیادی هستند. حروف اضافه از موضوعات نحوی و نسبتاً کوچک است، دستگاه و یا نظام زبانی می‌باشند. بعلاوه، حروف اضافه زمینه مناسب و جالب برای کشف عوامل دخیل برای ایجاد مشکل در عدم بکارگیری واژک‌های دستوری در کودکان دارای اختلال زبانی ویژه هستند. این چنین مطالعاتی در شناسایی ما از ماهیت اختلالات زبانی در کودکان و افزایش آگاهی ما از روند بهبود در رانک‌های مناسب درمانی بسیار مؤثر است.

کتابی که در دست دارید پژوهش انجام شده برای کسب درجه کارشناسی ارشد زبانشناسی است که با تأیید و اعتماد استاد ارجمندم جناب آقای دکتر محمود فرخ‌پی همراه گردیده است. در این قسمت لازم می‌بینم از اساتید، مدیران و دوستانی که در انجام این پژوهش مرا یاری کرده‌اند تشکر کنم. آقای دکتر اکبر دارویی، سرکار خانم دکتر حوریه احدی و سرکار خانم مرجان

شهریاری که در تهیه آزمون مشاوره داده‌اند. سرکار خانم دکتر گیتی موللی، دکتر طلعه ظریفیان و دکتر فاطمه علیجانی که در صحت انجام پژوهش، نظرات ارزنده‌ای ارائه کرده‌اند. از جناب آقای دکتر مهدی کاظمی دستجردی، که در کسب نتایج بهتر، پیشنهادات ارزنده‌ای دادند، تشکر می‌نمایم. سرکار خانم‌ها ایران وحیدی، مریم بهشتیان، عاطفه امیرزاده، فاطمه سیاهدوش و فریبا نوری که ما را مراکز مهدکودک و پیش دبستانی در شهر قزوین هستند و در انجام پژوهش مرا حمایت کردند، بسیار سپاسگزارم. همچنین از جناب آقای عباس حاجی آقا محمدی که در ویراستاری کتاب مرا یاری نمودند و جناب آقای محسن ساکنی که در چاپ و صفحه‌آرایی و سرکار خانم گروه‌ای در طراحی جلد قبول زحمات نمودند، تشکر می‌نمایم.

امید است نتایج بدست آمده به ما حاصل تجربیات بیش از ۲۰ سال کار روی کودکان کم‌شنوا است قدم کوچکی در پیشرفت گفتار و زبان این عزیزان باشد. بدون شک هر کار علمی، مصون از ایرادها و اشتباه نمی‌باشد، لذا از اساتید و خوانندگان محترم درخواست می‌شود نظرات پیشنهادات و انتقادات خود را به آدرس الکترونیکی m.alijani@gmail.com ارسال فرمایند.

اعتماد علیجانی

کارشناس گفتار و روانی و

کارشناس ارشد زبان‌شناسی همگانی

فهرست مطالب

صفحه

موضوع

فصل اول: کلیات

- ۲۰ - مقدمه
- ۲۷ - تعاریف اصطلاحات و مفاهیم

فصل دوم: روش‌های کودکان با رویکرد زبان‌شناختی

- ۳۶ - مقدمه
- ۳۹ - آسیب شنوایی
- ۴۰ - معیارهای مختلف دسته‌بندی کم‌شنوایی
- ۴۱ - کم‌شنوایی بر اساس میزان کاهش شنوایی
- ۴۳ - کم‌شنوایی بر اساس نوع کم‌شنوایی
- ۴۶ - دسته‌بندی بر اساس زمان بروز کم‌شنوایی
- ۴۸ - فراوانی و شیوع آسیب شنوایی
- ۵۰ - رویکردهای آموزشی و توان‌بخشی در کودکان کم‌شنوا
- ۵۱ - تاریخچه آموزش کودکان آسیب دیده‌ی شنوایی در ایران و جهان
- ۵۳ - آموزش فراگیر: وضعیت موجود و مطلوب
- ۵۳ - رویکردهای توان‌بخشی
- ۵۴ - رویکرد شنیداری شفاهی
- ۵۵ - رویکرد شنیداری-کلامی
- ۵۶ - رویکرد لب‌خوانی و گفتارخوانی
- ۵۶ - رویکرد گفتار نشانه‌ای
- ۵۸ - رویکرد ارتباط کلی

- ۵۸ - رویکرد دوزبانگی
- ۵۹ - رویکرد دستی
- ۶۰ - اثرات کاهش شنوایی بر کودکان
- ۶۱ - رشد پیش زبانی
- ۶۱ - Gestures -
- ۶۳ - Cooing -
- ۶۳ - Babbling -
- ۶۴ - رشد ارگانی
- ۶۶ - رشد حرف نه‌هوا
- ۶۶ - مرحله ۱
- ۶۸ - مرحله ۲
- ۷۱ - فراتر از مراحل ۲
- ۷۵ - کاربرد شناختی
- ۸۱ - جایگاه حروف اضافه در زبان فارسی
- ۸۱ - حرف اضافه
- ۸۲ - ساختمان حرف اضافه
- ۸۴ - از
- ۸۶ - با
- ۸۷ - ب - به
- ۸۸ - در
- ۸۹ - را
- ۸۹ - رابطه حرف اضافه با فعل
- ۹۱ - حروف اضافه و ادات فعل
- ۹۶ - یادگیری تکواژهای دستوری توسط کودکان دارای اختلالات زبانی
- ۹۸ - اکتساب زبان فارسی

۹۹	- مراحل رشد زبانی کودک
۱۰۱	- پیشینه پژوهشی
۱۰۱	- پیشینه داخلی
۱۰۱	- رشد نحو در کودکان طبیعی
۱۱۰	- رشد نحو در کودکان آسیب شنوایی
۱۱۵	- پژوهش‌های داخلی در زمینه حروف اضافه
۱۲۰	- پژوهش‌های خارجی
۱۲۰	- رشد نحو در کودکان طبیعی
۱۲۳	- رشد نحو در کودکان آسیب دیده شنوایی
	فصل سوم: روش‌ها
۱۳۴	- جامعه مورد مطالعه و روش نمونه‌گیری
۱۳۴	- روش جمع‌آوری اطلاعات
۱۳۶	- متغیرهای بررسی
۱۳۸	- شیوه عمل و وسایل مورد نیاز
۱۳۹	- تجزیه و تحلیل داده‌ها
۱۳۹	- روش‌های آماری مورد استفاده در این بررسی
	فصل چهارم: یافته‌ها
۱۴۲	- مقدمه
۱۴۲	- آمار توصیفی و متغیرهای جمعیت شناختی
۱۵۲	- آزمون کولموگروف - اسمیرنوف جهت بررسی نرمال بودن متغیرهای تحقیق
۱۵۴	- بررسی فرضیات تحقیق
۱۶۵	- یافته‌های جانبی

فصل پنجم: نتیجه گیری

- ۱۷۶ - مقدمه
- ۱۷۹ - نتیجه گیری
- ۱۷۹ - بررسی متغیرهای غیرزبانی
- ۱۸۰ - بررسی متغیرهای زبانی
- ۱۸۱ - بررسی فرضیه های تحقیق
- ۱۸۳ - پیشنهادات
- ۱۸۳ - پیشنهادات برای
- ۱۸۴ - پیشنهادات کاربردی
- ۱۸۵ - محدودیت های بررسی
- ۱۸۷ - فهرست منابع فارسی
- ۱۹۵ - فهرست منابع غیرفارسی
- ۱۹۷ - فهرست سایت اینترنتی
- ۱۹۹ - ضمائم و پیوست ها
- ۲۰۷ - فهرست نمایه